

مخاطب قرآن؛ مردم یا مردان؟

با نگاهی به ظاهر آیات قرآن شاید چنین تصور شود که مردان نسبت به زنان بیشتر مورد خطاب پیام وحیانی خداوند واقع شده اند چرا که موارد استهضمایر مذکر یا جمع مذکر بیشتر از ضمایر مونث است. حکیم فرزانه و مفسر گرانمایه قرآن، استاد آیت الله جوادی آملی سوال یاد شده را چنین پا گفته اند:

"در فرهنگ محاوره، کلمه مردم اختصاص به مردان ندارد، گاه می‌گویند مردان، گاه می‌گویند زنان، گاه می‌گویند مردم. مردم یعنی همه افراد جامعه، ازن و مرد. اگر گفتند مردان، این در مقابل زنان است و اگر گفتند زنان، این در مقابل مردان است.

در فرهنگ محاوره در غرب و شرق عالم می‌گویند مردم این چنین‌اند، مردم انقلاب کردند، مبارزه کردند و... وقتی می‌گویند مردم، اختصاص به مردان نقرآن کریم هم سه گونه سخن می‌گوید، گاهی که خطاب به عموم جامعه است به مذکر اشاره دارد مثل «الَّذِينَ» و «المؤمنون» گاهی که تعبیر «رجال» دارد وظیفه اختصاصی مردان را ذکر می‌کند، گاهی هم تعبیر به «نساء» دارد که وظیفه اختصاصی زنان را بیان می‌کند.

فرهنگ محاوره، فرهنگ مردم است نه مردان و قرآن کریم هم بر اساس همین فرهنگ محاوره سخن می‌گوید. گاهی ذات اقدس اله می‌فرماید مریم: السلام نمونه مردم خوب است، یا آسیه نمونه مردم خوب است "وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَةٌ فِرْعَوْنُ" (۱) در مورد زن نوح و لوط هم فرمود نمونه مردم بد هستند. "صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَةٌ نُوحٍ وَامْرَأَةٌ لُوطٍ" (۲) انمه (علیهم السلام) نمونه مردم خوبند و همه افراد جامعه، چه مرد باید به آنها اقتدا کنند، فاطمه زهرا (سلام الله علیها) هم این چنین است، نمونه مردم خوب است، نه نمونه زنان خوب. ذات اقدس اله در آیه‌ها تلاوت شد نفرمود نمونه زنان خوب زن فرعون است، نفرمود نمونه زنان خوب مریم است بلکه فرمود مریم و آسیه نمونه مردم خوب هستند.

خلاصه انسان خوب، نمونه انسان‌های دیگر است چه مرد باشد چه زن. خداوند متعال در سوره مبارکه نحل می‌فرماید: "مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ دَكَرَ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَوةً طَيِّبَةً" (۳) اگر کسی دارای جان و عقیده سالم بود و کارهای صالح انجام داد، زن باشد یا مرد، ما به او حیات می‌دهیم. در اواخر سوره آل عمران (که مستحب است انسان موقعی که برای نماز شب بر می‌خیزد آن جملات را قرائت کند) آنجا آمده است "فَأَسْتَلْهُمْ رَبُّهُمُ أَنْتَى لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ دَكَرَ أَوْ أَنْتَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ" (۴) اگر کسی مؤمن باشد و عمل خیر انجام دهد چه زن و چه مرد، او را ضایع نمی‌کنیم. در سوره مبارکه احزاب هم مفسلاً مردان و زنان را کنار هم ذکر می‌کند. "إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ..." (۵) بنابراین هرگز خطاب‌های قرآنی به مردان نیست، خطاب به مردم است."

پی نوشت‌ها:

- (۱) سوره تحریم، آیه ۱۱. (و خداوند برای مؤمنان، به همسر فرعون مثل زده است).
- (۲) سوره تحریم، آیه ۱۰. (خداوند برای کسانی که کافر شده‌اند به همسر نوح و همسر لوط مثل زده است).
- (۳) سوره نحل، آیه ۹۷. (هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم).
- (۴) سوره آل عمران، آیه ۱۹۵. (خداوند، درخواست آنها را پذیرفت؛ [و فرمود:] من عمل هیچ عمل‌کننده‌ای از شما را، زن باشد یا مرد، ضایع نخواهم کرد).
- (۵) سوره احزاب، آیه ۲۵. (به یقین، مردان مسلمان و زنان مسلمان، مردان با ایمان و زنان با ایمان، مردان مطیع فرمان خدا و زنان مطیع فرمان خدا ...)

آیت الله جوادی

آدرس این مطلب :

[ip://tebyan.net/Religion_Thoughts/Articles/QuranicArticles/2008/6/30/69335.html](http://tebyan.net/Religion_Thoughts/Articles/QuranicArticles/2008/6/30/69335.html)

نمایش عکس ها

بستن صفحه

چاپ